

Załącznik do uchwały
Nr XLIII/281/21 Rady
Miejskiej w Tychowie
z dnia 30 grudnia 2021 r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE
ORAZ OCHRONY
OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2022 – 2024**

Spis treści

WPROWADZENIE

1. POJĘCIA PRZEMOCY I ZAGADNIENIA Z NIĄ ZWIĄZANE

2. CELE, ZAŁOŻENIA ORAZ ADRESACI PROGRAMU

3. WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH

4. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W GMINIE TYCHOWO

5. ZASOBY GMINY TYCHOWO W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

6. OBSZARY, KIERUNKI DZIAŁAŃ

7. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU ORAZ ZASADY FINANSOWANIA I
MONITOROWANIA

8. PODSUMOWANIE

Wprowadzenie.

Rodzina jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, spełniającym określone funkcje względem niego, w tym m.in. zaspokaja potrzebę bezpieczeństwa, miłości, przynależności, szacunku i uznania, przekazuje obowiązujące w społeczeństwie normy i wzorce zachowań oraz wartości. Rodzina kształtuje człowieka i przygotowuje go do życia w społeczeństwie.

Jednak coraz częściej słyszymy, że rodziny nie wywiązują się ze swoich zadań, że zamiast poczucia bezpieczeństwa jest strach i niepewność, zamiast miłości – ból i cierpienie, zamiast szacunku i uznania – ośmieszanie i upokarzanie. Rodzina, która powinna być oparciem dla człowieka staje się źródłem zła, traumatycznych doświadczeń i przeżyć, spowodowanych przemocą.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnie występującym w naszym społeczeństwie. Niestety wciąż jeszcze pozostającym w „czterech ścianach domów”. Dotyka rodziny o różnym statusie społecznym, a nie jak dotychczas sądzono, tylko tzw. „margines społeczny”. Nie tylko alkoholik jest sprawcą przemocy, coraz częściej osoby dobrze wykształcone, majątne, zajmujące prestiżowe stanowiska, lubiane i szanowane przez innych zadają ból i cierpienie swoim najbliższym.

Z uwagi na dużą skalę występowania przemocy w rodzinie, jak również na jej dewastacyjny charakter w wymiarze jednostkowym jak i społecznym, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie jest jednym z zadań polityki społecznej, realizowanym na różnych poziomach życia publicznego w Polsce.

System przeciwdziałania przemocy w Polsce określa Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2021.1249.t.j.), która m. in. wskazuje jednostkom samorządu terytorialnego oraz organom administracji rządowej zadania do realizacji, określa sposób postępowania z osobą doznającą przemocy w rodzinie oraz z jej sprawcą.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zobowiązała każdą gminę do powołania zespołu interdyscyplinarnego składającego się z przedstawicieli właściwych instytucji i organów. Innowacyjnością tworzenia zespołów interdyscyplinarnych jest spojrzenie na problem przemocy z kilku perspektyw. Wiele osób- jeden cel to potencjał zespołu.

Coraz częściej mówi się o zaletach zespołów, zrzeszających osoby o różnym wykształceniu i doświadczeniu zawodowym. Podczas pracy w takim zespole każdy członek skupia się na tym, na czym najlepiej się zna, dzięki temu może dać z siebie wszystko.

Zespoły interdyscyplinarne to przede wszystkim metoda pracy oparta na innowacyjnym stylu zarządzania.

Dzięki zastosowaniu innowacji jeden sygnał od odbiorcy, o potrzebie wsparcia w związku ze zjawiskiem przemocy w rodzinie, uruchomi aktywność wszystkich odpowiednich instytucji pierwszego kontaktu, działających bezzwłocznie i według ujednoczonych procedur. Przepływ informacji pomiędzy instytucjami umożliwia szybsze wypracowanie rozwiązania, ponieważ każda z instytucji koncentruje się na pomocy w rozwiązaniu problemu bez odsyłania do kolejnych instytucji.

Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Tychowo został powołany na mocy Zarządzenia Nr 23/12 Burmistrza Tychowo z dnia 06 czerwca 2012r. w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszania jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym tworzy się gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Program zawiera: podstawy prawne działania, założenia, cel strategiczny, cele szczegółowe, działania, wskaźniki osiągnięcia celu. Wymienia podmioty realizujące Program, instytucje i organizacje współpracujące. Program przedstawia charakterystykę zjawiska przemocy w rodzinie, dostępne dane na temat przemocy w rodzinie w Gminie .

Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie wyznacza również główne kierunki działania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Innowacyjnością programu jest to, że daje on możliwość wprowadzenia każdej zmiany, która coś ulepsza, daje nową jakość lub pozwala stworzyć nowy kierunek działania. Ma często charakter bezkosztowy i związany z dostosowaniem jej do zmieniających się przepisów prawa, czy wymogów ze strony klientów. Taka innowacyjna formuła działania pozwala na objęcie osób dotkniętych przemocą spójną, różnorodną i bardzo zindywidualizowaną pomocą.

W związku z tym, że realizacja poprzedniego programu dobiega końca zatem konieczne stało się opracowanie nowego. Opracowanie programu powierzono Gminnemu Zespołowi Interdyscyplinarnemu do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Niniejszy Program wpisuje się w realizację m.in. Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w

Rodzinie na rok 2021 (M.P. 2021 poz. 235), który wszedł w życie w dniu 5 marca 2021 roku i w zasadniczej swej części stanowi aktualizowaną kontynuację działań zapisanych w obowiązującym dotychczas Programie (Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020). ; Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Tychowo na lata 2016 – 2022.

1. POJĘCIA PRZEMOCY I ZAGADNIENIA Z NIĄ ZWIĄZANE

Przemoc w rodzinie, według definicji obowiązującej w Polsce, zawartej w Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, oznacza jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Definicja ta jest rozszerzeniem definicji psychologicznej, którą posługiwano się do czasu uchwalenia ustawy, która przemocą w rodzinie nazywała „zamierzone działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę siły lub władzy jednego z członków rodziny przeciwko pozostałym, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody”.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje:

- intencjonalność – działanie sprawcy jest zamierzone i ma na celu kontrolowanie, podporządkowanie sobie ofiary;
- dysproporcja sił – sprawca ma przewagę (fizyczną, emocjonalną, intelektualną, ekonomiczną i społeczną) nad ofiarą;
- naruszenie praw i dóbr osobistych – sprawca wykorzystując przewagę siły narusza podstawowe prawa ofiary, np. prawo do nietykalności osobistej, godności;
- szkody i cierpienie ofiar – działanie sprawcy przynosi ofierze szkody fizyczne i psychiczne czasem również materialne.

Osobą doznającą przemocy w rodzinie może być każdy, szczególnie:

- współmałżonkowie lub partnerzy (najczęściej kobiety);
- dzieci,
- osoby starsze,
- osoby chore i niepełnosprawne.

Przemoc w rodzinie może przyjmować następujące formy :

- przemoc fizyczna - naruszanie nietykalności fizycznej; zachowania powodujące uszkodzenie ciała lub niosące takie ryzyko, np. bicie, popychanie, szarpanie, kopanie, duszenie, policzkowanie;
- przemoc psychiczna - naruszenie godności osobistej; zawiera przymus i groźby, np. obrażanie, wyzywanie, wyśmiewanie, szydzenie, okazywanie braku szacunku, poniżanie w obecności innych osób, kontrolowanie i ograniczanie kontaktu z bliskimi, poddawanie stałej krytyce;
- przemoc seksualna - naruszenie intymności; zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowanie aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić, np. wymuszanie pożycia seksualnego, obmacywanie, gwałt, wymuszanie nieakceptowanych zachowań seksualnych;
- przemoc ekonomiczna - pozbawianie środków lub stwarzanie warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby, np. niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek "na wspólne konto", sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów.

Na występowanie zjawiska przemocy w rodzinie ma wpływ wiele różnych czynników. Prawdopodobieństwo jej wystąpienia zwiększają następujące czynniki:

- normy społeczne i kulturowe - w wielu środowiskach wciąż istnieje silne przekonanie o prawie rodziców do dominacji nad dziećmi, dominacji mężczyzn nad kobietami; nadal

utrwalany jest wzorzec męczyzny silnego i przebojowego, męczyzna ma być zdobywcą, a kobieta powinna być mu uległa; istnieje przyzwolenie na stosowanie kar cielesnych wobec dzieci; istotną siłę posiadają również normy związane z prywatnością rodziny – „brudy należy prać we własnym domu”, „nie mów nikomu co dzieje się w domu”, „w sprawy rodzinne nie należy się wtrącać”;

- status ekonomiczny – stres związany ze zbyt niskimi zarobkami, czy zagrożenie utratą pracy;
- alkoholizm – nadmierne spożywanie alkoholu; alkohol ogranicza możliwość kontroli własnego zachowania, zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem, powoduje zaburzenia percepcji i oceny rzeczywistości;
- dziedziczenie wzorca przemocy – bycie ofiarą lub świadkiem przemocy w dzieciństwie zwiększa prawdopodobieństwo stosowania przemocy w życiu dorosłym;
- osobowość osoby doznającej przemocy – tzw. dezadapcyjność, czyli brak zdolności jednostki do przystosowania się do zmieniających się warunków środowiskowych i utrzymywania optymalnego poziomu funkcjonowania psychospołecznego; jej przejawem są następujące cechy: przekonanie jednostki, że jest poza społecznością, nie jest jej częścią, lęk przed niepowodzeniami, pesymistyczna wizja przyszłości, brak wiary we własne możliwości, przekonanie, że nie mam na nic wpływu, że wszystko zależy od warunków zewnętrznych, poczucie osamotnienia, rezygnacja, zobojętnienie, nieśmiałość w kontaktach z innymi, sztuczność, nieszczerłość (Przemoc w rodzinie wobec osób starszych i niepełnosprawnych. Poradnik dla pracowników pierwszego kontaktu, Red. D. Jaszczak – Kuźmińska, K. Michalska, Warszawa 2010);
- osobowość sprawcy - chęć dominacji, wrodzona lub nabyta skłonność do agresji, nieufność, zazdrość, brak empatii, niska wrażliwość, niskie poczucie własnej wartości, obawa przed odrzuceniem i utratą rodziny.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem wysoce szkodliwym dla osoby jej doświadczającej. Oprócz szkód fizycznych w postaci obrażeń ciała, które występują bezpośrednio po akcie przemocy fizycznej lub seksualnej, powoduje również szkody psychiczne, które pojawiają się z czasem i wymagają długotrwałego i profesjonalnego leczenia. Należą do nich:

- zespół zaburzeń stresu pourazowego (PTSD) – PTSD objawia się: ponownym doświadczaniem traumatycznego przeżycia poprzez wspomnienia lub powracające koszmary senne;

nadpobudliwością, problemami ze snem, trudnościami z koncentracją uwagi, z zapamiętywaniem, drażliwością, złością, omdleniami, nadmierną czujnością; unikaniem rozmów na temat wydarzenia oraz miejsc i osób, związanych z przykrym doświadczeniem; PTSD diagnozuje się u około 60 % ofiar przemocy domowej;

- uzależnienia – wszelkie uzależnienia (alkoholizm, narkomania, lekomania), które dla ofiary przemocy są ucieczką od bólu fizycznego i psychicznego;
- zaburzenia depresyjne - obniżony nastrój, emocjonalne otępienie, niska samoocena, brak chęci do działania, negatywne myślenie o sobie, świecie, przyszłości;
- zaburzenia lękowe – odczuwanie leku przed podjęciem działania, krytyką, odrzuceniem;
- wiktymizacja – przyjęcie tożsamości ofiary; ofiara przemocy, w skutek doznawania przemocy, podejmowania nieskutecznych prób obrony siebie, a także nieumiejętnych prób pomocy z zewnątrz, nabiera przekonania, że zasługuje na takie zachowanie.

Stosowanie przemocy wobec osób najbliższych jest przestępstwem ściganym z urzędu kwalifikowanym z art. 207 ustawy Kodeks karny (Dz. U. 2020 r. poz. 1444), który stanowi:

§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

§2. Jeżeli czyn określony w §1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat.

§3. Jeżeli następstwem czynu określonego w §1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

2. CELE, ZAŁOŻENIA ORAZ ADRESACI PROGRAMU

Celem głównym Programu jest przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy na terenie gminy Tychowo .

Cele szczegółowe:

1. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców gminy na temat zjawiska przemocy, jego

przejawów i form.

2. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
4. Poprawa skuteczności działań osób i instytucji zobowiązanych do przeciwdziałania przemocy.

Dążąc do zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie, aby zrealizować cele ustawowe, w tym cele zawarte w Programie, określone zostały obszary oraz kierunki działań, a także grupy adresatów Programu:

1. Profilaktyka i edukacja społeczna - obszar kierowany do ogółu społeczeństwa, w tym do osób i rodzin zagrożonych przemocą w rodzinie.
2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie – obszar kierowany do osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie – obszar kierowany do osób stosujących przemoc w rodzinie, jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się oddziaływaniem na osoby stosujące przemoc.
4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – obszar kierowany do przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Każde z działań we wskazanych w dalszej części Programu obszarach zostało przypisane konkretnym podmiotom odpowiedzialnym za ich realizację. Opisano również wskaźniki monitorowania działań.

Program skierowany jest głównie do:

1. Osób doznających przemocy w rodzinie (dzieci, współmałżonków, partnerów, osób starszych i niepełnosprawnych).
2. Osób stosujących przemoc w rodzinie.
3. Przedstawicieli instytucji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy.
4. Społeczności lokalnej – mieszkańców Gminy Tychowo.

3. WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

1. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 przyjęty Uchwałą Nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014r.
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. 2020r. 218 i 956).
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2021.0.1119.t.j.).
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2020r. poz. 1876.).
5. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2020.0.821.t.j.).
6. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorców formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011r.209.1245.). Program jest skorelowany z Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkotykowych. Program nakreśla jedynie ramy i kierunki działań na miarę możliwości Gminy. Skierowany jest do ofiar przemocy w rodzinie, sprawców i świadków przemocy w rodzinie. Realizatorem Programu jest Gmina poprzez swoje jednostki administracyjne przy współpracy podmiotów, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu Interdyscyplinarnego. Efektem tych działań winna być poprawa stanu bezpieczeństwa życia codziennego. Dom rodzinny ma być miejscem, w którym jesteśmy kochani, chronieni, miejscem, w którym odzyskujemy siły po dniu pracy lub nauki.

4. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W GMINIE TYCHOWO.

Na terenie Gminy Tychowo przemoc w rodzinie występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym, często łączy się z problemem nadużywania alkoholu, niskimi dochodami. Przypadki przemocy zdarzają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny. Zjawisko przemocy domowej jest problemem trudnym do zbadania, jego skalę oszacowano opierając się na statystykach Ośrodka - liczba formularzy „Niebieskich Kart – A” jaka wpłynęła do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w Tychowie w latach 2019 – 2021. Odzwierciedlają one przypadki ujawnione, gdzie doszło do interwencji Policji lub osoby doznające przemocy same zgłosiły się ze swoim problemem do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tychowie i Placówek Oświatowych.

Skalę zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Tychowo obrazuje poniższa tabela .

Tabela 1. Zjawisko przemocy w rodzinach w latach 2019 - 2021.

Instytucja wszczynająca procedurę „Niebieskiej Karty”	Liczba formularzy „Niebieskie Karty- A” 2019	Liczba formularzy „Niebieskie Karty- A” 2020	Liczba formularzy „Niebieskie Karty- A” 2021
Pomoc społeczna	0	0	1
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0	0
Policja	16	19	11
Oświata	1	0	1
Ochrona zdrowia	0	0	0
Razem:	17	19	13

Źródło: opracowanie własne na podstawie rejestru wpływu „Niebieskich Kart - A” do Z.I. w Tychowie w latach 2019 – 2021.

Formularz „Niebieska Karta – A” wypełniany jest w sytuacji stwierdzenia lub podejrzenia występowania przemocy w rodzinie. Z powyższych danych wynika, że na przestrzeni lat 2019 – 2021

do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło ogółem 49 formularzy „Niebieskich Kart – A”. Najwięcej formularzy dostarczyła Policja (46 NK), gdyż najczęściej otrzymują zgłoszenia o stosowaniu przemocy w rodzinie. W drugiej kolejności Oświata (2 NK) oraz pracownicy socjalni Ośrodka Pomocy Społecznej w Tychowie (1 NK), Ochrona Zdrowia (0 NK) oraz Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (0 NK).

Zaprezentowane dane wskazują, że liczba wszczynanych działań w ramach procedury „Niebieskie Karty” na terenie gminy Tychowo na przestrzeni lat 2019 – 2021 była zróżnicowana. Najwyższy wzrost przemocy domowej odnotowano w 2020 roku.

W dużej liczbie przypadków przemoc była związana z nietrzeźwością sprawców. Ponadto sytuacja związana z panującym stanem epidemii i wynikającymi z niego ograniczeniami mogła być szczególnie trudna dla osób zagrożonych lub dotkniętych przemocą. Należy zwrócić uwagę, że te nowe i wyjątkowe warunki mogły sprzyjać eskalacji już istniejących konfliktów oraz potęgować występowanie przemocy. W ramach prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” na przestrzeni lat 2019 – 2021 odbyło się 119 spotkań grup roboczych oraz 12 spotkań zespołu interdyscyplinarnego. Poniższa tabela przedstawia zestawienie danych w poszczególnych latach.

Tabela 3. Liczba spotkań grup roboczych i zespołu interdyscyplinarnego w latach 2019 – 2021.

Rok	Liczba spotkań Grup Roboczych	Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego
2019	36	4
2020	42	4
2021	41	4
Razem	119	12

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań w latach 2019 – 2021.

Z analizy dokumentów wynika, iż członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Tychowo spotykają się nie rzadziej niż raz na kwartał. Natomiast grupy robocze powoływane są w celu rozwiązywania problemów związanych z występowaniem zjawiska przemocy w rodzinie, spotykają się z osobami, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą, jak i osobami, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc minimum raz lub w zależności od potrzeb.

5. ZASOBY GMINY TYCHOWO W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE.

1. Zasoby instytucjonalne Gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- a) Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- b) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- c) Placówki oświatowe,
- d) Placówki ochrony zdrowia,
- e) Organizacje pozarządowe i instytucje kościelne,
- f) Sołtysi i rady sołeckie.

2. Mocne strony w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- a) dobrze przygotowana i stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodziny,
- b) znajomość problemu i dobrze działające służby zajmujące się profilaktyką i wsparciem rodzin zagrożonych patologiami,
- c) dobra współpraca z organizacjami pozarządowymi,
- d) poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym.

3. Słabe strony w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- a) niewystarczająca infrastruktura socjalna gminy,
- b) brak spójnego systemu współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodzin zagrożonych przemocą (prokuratura, policja, sądy, pomoc społeczna),
- c) brak świetlicy socjoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży.

4. Zagrożenia:

- a) negatywne wzorce zachowań społecznych,
- b) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin,
- c) problemy alkoholowe członków rodzin,
- d) migracja zarobkowa rodziców i pozostawianie dzieci pod opieką dziadków,
- e) niewystarczająca świadomość istoty przemocy.

6.OBSZARY, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Obszar 1. Profilaktyka i edukacja społeczna.

Lp.	Zadanie	Działanie	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Tychowo	Analiza danych statystycznych pozyskanych z instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie przez Zespół Interdyscyplinarny	2021-2024	- ZI - OPS - Policja - GKRPA - Oświata - Służba zdrowia	-liczba wszczętych procedur „NK” - liczba powołanych grup roboczych - coroczne sprawozdanie z realizacji
2.	Edukacja społeczna, profilaktyka i promocja działań w zakresie przeciwdziałania przemocy	Organizacja i udział w festynach środowiskowych, imprezach profilaktycznych	2021-2024	- OPS - GKRPA --szkoły - przedszkole -ośrodek kultury - Organizacje pozarządowe - Sołectwa	liczba wszczętych procedur „NK” - liczba powołanych grup roboczych - coroczne sprawozdanie z realizacji
		Opracowanie i realizacja	2022-	-GKRPA	liczba

		programów profilaktycznych uświadamiających zagrożenia płynące z przemocy (spotkania, pogadanki profesjonalistów z rodzinami, dziećmi i młodzieżą).	2024	--szkoły- przedszkole -ośrodek kultury	programów profilaktycznych
		Promowanie wartości rodzinnych i wychowania bez przemocy poprzez różne formy psychoedukacji dla rodziców (spektakle, imprezy sportowe i masowe)	2022- 2024	-GKRPA --szkoły- przedszkole -ośrodek kultury -Organizacje pozarządowe - Sołectwa	liczba spotkań, imprez profilaktycznych
		Dystrybucja materiałów informacyjnoedukacyjnych	2022- 2024	- Z.I.	liczba dystrybuowanych ulotek
3.	Realizacja programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie	Opracowanie i realizacja programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie	2022- 2024	OPS	coroczne sprawozdanie z realizacji Programu

Obszar 2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

Lp.	Zadanie	Działanie	Termin	Realizatorzy	Wskaźniki
-----	---------	-----------	--------	--------------	-----------

			realizacji		
1.	Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy	- Opracowanie i realizacja programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar – Realizacja zadań Zespołu Interdyscyplinarnego	2022-2024	-OPS -Policja -GKRPA -Oświata -Służba zdrowia	liczba
		Wzmacnianie współpracy podmiotów działających w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	2022-2024	-OPS -Policja -GKRPA -Oświata -Służba zdrowia	liczba spotkań członków ZI
2.	Udzielanie profesjonalnej pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych i niepełnosprawnych oraz świadkom przemocy.	Realizacja procedury „Niebieskie Karty”	2022-2024	- OPS - Policja - GKRPA - Oświata - Służba zdrowia	liczba wszczętych i zakończonych procedur „Niebieskie Karty”
		- Poradnictwo medyczne, psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne, prawne, socjalne, zawodowe i rodzinne. - Praca socjalna	2022-2024	- Psycholog - Prawnik - Pedagog szkolny - Terapeuta - Policja - OPS - Służba zdrowia	liczba porad udzielonych osobom dotkniętym przemocą
		Opracowanie i realizacja programów	2022-2024	- Ośrodek Kultury -	liczba programów,

		edukacyjnych adresowanych do dzieci, młodzieży, dorosłych		Oświata	projektów
3.	<p>Udzielanie pomocy i wsparcia dzieciom, osobom lub rodzinom dotkniętym przemocą, zmuszonym do opuszczenia dotychczasowego miejsca zamieszkania bądź pobytu.</p>	<p>Zapewnianie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie</p>	2022-2024	<p>- OPS - Policja - Służba Zdrowia</p>	<p>liczba dzieci które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie - liczba dzieci, którym udzielono bezpiecznego schronienia</p>
		<p>Udzielenie bezpiecznego schronienia osobom dorosłym lub rodzinom dotkniętym przemocą</p>	2022-2024	<p>OPS przy współpracy ze Sp. Ośrodkiem Wsparcia dla Ofiar Przemocy Rodzinie</p>	<p>liczba osób rodzin, którym udzielono bezpiecznego schronienia</p>
		<p>Kompleksowa pomoc specjalistyczna osobom dotkniętym przemocą</p>	2022-2024	<p>OPS przy współpracy ze Sp. Ośrodkiem Wsparcia dla Ofiar Przemocy</p>	<p>liczba instytucji świadczących pomoc w postaci schronienia</p>
4.	<p>Monitoring skuteczności działań</p>	<p>Praca socjalna w rodzinie dotkniętej przemocą</p>	2022-2024	<p>OPS - Policja</p>	<p>liczba wizyt w rodzinach</p>

	pomocowych				
--	------------	--	--	--	--

Obszar 3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie.

Lp.	Zadanie	Działanie	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Rozszerzanie ofert oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, realizowanych przez instytucje rządowe i samorządowe.	Rozpowszechnianie informatorów o instytucjach rządowych i samorządowych, podmiotach oraz organizacjach pozarządowych, które realizują oferty dla osób stosujących przemoc, a w szczególności realizujących programy korekcyjno-edukacyjne.	2022-2024	OPS	liczba wydanych informatorów
2.	Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy w rodzinie	Stosowanie procedury „Niebieskie Karty”	2022-2024	OPS - Policja - GKRPA - Oświata - Służba zdrowia	liczba wypełnionych formularzy – D NK
		Prowadzenie edukacji i porad ds. uzależnień	2022-2024	terapeuta ds. uzależnień, psycholog	liczba osób biorących udział w spotkaniach

		Realizacja programów korekcyjno-educacyjnych dla sprawców przemocy	2022-2024	OPS - PCPR	liczba osób skierowanych w programach korekcyjnoeducacyjnych
--	--	--	-----------	------------	--

Obszar 4. Podnoszenie poziomu kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Lp.	Zadanie	Działanie	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Systematyczne szkolenia wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury „Niebieskie Karty” i prowadzenia interwencji kryzysowej.	Szkolenia z zakresu podniesienia umiejętności pracy z osobami dotkniętymi problemem przemocy oraz skutecznego radzenia sobie ze stresem.	2022-2024	OPS- Policja - GKRPA - Oświata - Służba zdrowia - Sąd Rejonowy - OPS	liczba szkoleń dotyczących przemocy w rodzinie - liczba uczestników szkoleń

2.	Doskonalenie systemu przeciwdziałania przemocy rodzinie	Systematyczne spotkania członków Zespołu Interdyscyplinarnego, - Wspólne szkolenia przedstawicieli różnych instytucji, konferencje w celu wymiany doświadczeń.	2022-2024	OPS- Policja - GKRPA - Oświata - Służba zdrowia - Sąd Rejonowy - OPS	liczba spotkań ZI - liczba wspólnych szkoleń, - liczba podmiotów uczestniczących w szkoleniach - liczba uczestników szkoleń, konferencji
----	---	--	-----------	--	--

7. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU ORAZ ZASADY FINANSOWANIA I MONITOROWANIA

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Tychowo realizowany jest od 2012 roku.

Zakłada się, że zadania realizowane w ramach Programu doprowadzą do zwiększenia skuteczności pomocy, wsparcia osób i rodzin zagrożonych i dotkniętych przemocą poprzez:

1. Wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Podniesienie świadomości społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:
 - a) zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie,
 - b) zwiększenie zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy.
3. Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą, w tym:
 - a) udzielenie profesjonalnej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie i osobom stosującym przemoc w rodzinie,
 - b) zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej osobom i rodzinom doświadczającym przemocy, w tym zapewnienie miejsc w całodobowych placówkach udzielających pomocy,
 - c) zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych przemocą.
4. Podniesienie jakości udzielanej pomocy, w tym:
 - a) podniesienie jakości usług świadczonych przez przedstawicieli instytucji realizujących zadania z

zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

5. Zacieśnienie systemu współpracy między instytucjami i organizacjami pozarządowymi.

Działania zawarte w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie finansowane będą z budżetu Gminy Tychowo, a także środków będących w dyspozycji organizacji pozarządowych i innych podmiotów zaangażowanych w działania na rzecz rodziny.

Monitoring Programu będzie odbywać się w oparciu o sprawozdawczość. Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego corocznie w terminie do 31 marca przedłoży Radzie Miejskiej w Tychowie sprawozdanie z realizacji Programu.

8. PODSUMOWANIE

Trudno jest jednoznacznie sprawdzić, jak często i kto jest ofiarą przemocy.

Ofiary nie chcą rozmawiać na ten temat. Często problem zostaje w czterech ścianach w „zaciszu ogniska domowego”, które staje się piekłem. Przemoc w rodzinie to zjawisko, które nigdy nie powinno mieć miejsca. Nikt nie ma prawa naruszać praw i dóbr osobistych człowieka, powodować cierpienia. Niestety przemoc w rodzinie występuje od zawsze i nigdy całkowicie nie zniknie. Nie oznacza to jednak, że nie należy podejmować działań mających na celu zmniejszenie skali tego zjawiska. Wręcz przeciwnie. Trzeba każdego dnia podejmować wysiłek ukierunkowany na zapobieganie temu zjawisku i udzielać wsparcia tym, którym nie udało się tych przykrych doświadczeń uniknąć.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie gminy Tychowo pozwoli na dążenie do osiągnięcia wytyczonych celów. Jego celem jest pobudzenie do aktywności instytucji i organizacji działających w obszarze pomocy społecznej oraz rozwoju społecznego Gminy Tychowo.

Osiągnięcie zawartych w Programie celów, umożliwi dobra współpraca jednostek i podmiotów działających na rzecz osób i rodzin.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie nie jest dokumentem zamkniętym i będzie podlegał modyfikacjom w zależności od pojawiających się nowych potrzeb i możliwości.